

AmCham Moldova
fighting for your business

AP "Camera de Comerț Americană din Moldova"
nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, MD-2005, Chișinău, Moldova
Tel.: +373 22 211 781, Fax: +373 22 211 782
info@amcham.md, www.amcham.md

Către: DI Andrian CANDU

Președinte al Parlamentului Republicii Moldova

Către: DI Dorin DRĂGUȚANU

Guvernator al Băncii Naționale a Moldovei

Către: DI Ștefan CREANGĂ

Președinte al Comisiei Economie, Buget și Finanțe
Parlamentul Republicii Moldova

Către: DI Iurie FILIP

Vicepreședinte al Consiliului de Administrație
Comisia Națională a Pieței Financiare

Către: Dna Natalia GHERMAN

Prim-ministru interimar al Republicii Moldova

Către: DI Stephane Christophe BRIDE

Viceprim-ministru
Ministru al Economiei

Nr. 39 din 9 iulie 2015

Ref.: Îngrijorările mediului de afaceri în legătură cu situația atestată pe piața financiară

Stimate Doamnă Prim-ministru,

În numele Asociației Patronale „Camera de Comerț Americană din Moldova” (în continuare „AmCham Moldova”), Vă adresăm această scrisoare în speranța alinierii la preocupările noastre.

De-a lungul activității sale, AmCham Moldova s-a dovedit a fi un partener de încredere pentru autoritățile publice, fiind un membru activ al celor mai importante forumuri guvernamentale, pledând pentru îmbunătățirea mediului investițional, facilitarea comerțului transfrontalier, precum și promovarea previzibilității cadrului de reglementare, generând plus-valoare în contextul eforturilor Dvs. de a dezvolta economia Republicii Moldova.

Este indubitabil că una dintre premisele dezvoltării unei economii sustenabile este existența unui sector financiar stabil și sigur. Disponibilitatea unui set extins de instrumente financiare moderne ar permite susținerea întreprinzătorilor, stimulând perspectivele de creștere economică. În acest context, nu putem să nu ne exprimăm îngrijorarea pentru situația atestată pe piața financiară a Republicii Moldova.

Piața Bancară

Lipsa transparenței în structurile de acționariat și insuccesul Băncii Naționale a Moldovei în asigurarea unei guvernări corporative eficiente și sănătoase în cadrul instituțiilor financiare rămân a fi provocări critice pentru sectorul bancar care, în prezent, amenință stabilitatea întregii economii naționale.

Apreciem eforturile de intervenție ale Băncii Naționale a Moldovei în calitate de supraveghetor al pieței bancare, dar în ultima perioadă deseori acestea poartă un caracter tardiv și fragmentat. În pofida promovării unei serii de reforme și multiplicării elementelor birocratice în cadrul raportului între instituțiile financiare și autoritățile de supraveghere, se atestă o intensificare a fenomenului de fraudă bancară. Una din direcțiile posibile privind redresarea situației actuale ar fi adoptarea unei atitudini de toleranță zero vizavi de fenomenul dat (atât la nivelul autorității de supraveghere, cât și în contextul performanței scăzute a sistemului justițiar).

Remarcăm, totodată, că modificările făcute în ultimii 4 - 5 ani la Legea nr. 550, 21.07.1995 privind instituțiile financiare și alte legi din domeniu sunt fragmentare și veneau drept reacție *post-factum* la problemele practice care apăreau. O astfel de abordare reactivă ni se pare cel puțin discutabilă, atât din punct de vedere al efectului scontat (care nu a fost atins), cât și din punct de vedere ale tehnicilor legislative moderne, rezultate din Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative și Metodologia de analiză a impactului de reglementare și de monitorizare a eficienței actului de reglementare (aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1230 din 24.10.2006). La acest capitol, credem că se impune necesitatea efectuării unei analize *ex-ante* a impactului de reglementare a adoptării unei legi bancare noi, care să corespundă plenar legislației UE la subiect, dar și documentelor Comitetului Basel, or legea bancară în vigoare are deja 2 decade de aplicare și zeci de modificări.

În condițiile în care trei bănci comerciale se află sub administrare specială, iar altele trei se află sub supraveghere specială de către Banca Națională a Moldovei, industria bancară suferă de o criză de imagine fără precedent, diminuând atât interesul investitorilor profesioniști de a plasa capital în respectiva industrie, cât și interesul publicului larg (prin prisma atractivității ca instituții depozitare). Așadar, mizăm pe faptul că autoritățile publice vor adopta o politică prudentă în vederea redresării stării curente a lucrurilor, privind statutul băncilor comerciale aflate sub administrare specială, în baza unor criterii raționale, și nu politice, cât și în conformitate cu recomandările partenerilor de dezvoltare a Republicii Moldova, pentru a evita generarea unor noi provocări pentru alte instituții financiare, dar și pentru bugetul public.

Totodată, suntem de opinie că fluidizarea mesajului public al BNM, prin relatarea promptă și francă a cauzelor care au determinat anumite acțiuni de intervenție, în particular instituirea supravegherii speciale în cele mai

mari 3 bănci din țară, ar preveni riscuri sistemice determinate de incertitudinea deponenților și tendința lor naturală de a-și imuniza depunerile bancare.

Piața Asigurărilor

Iminența suspendării Republicii Moldova din sistemul internațional de asigurare auto „Cartea Verde” reprezintă unul din riscurile imediate pentru declanșarea unei crize în sectorul asigurărilor. În circumstanțele imediate în care statutul Republicii Moldova în calitate de membru în cadrul sistemului dat este condiționat de achitarea promptă a despăgubirilor în dosarele de daună internațională, orice tergiversare a onorării obligațiilor contractuale față de asiguratorii externi din partea asiguratorilor naționali (cu drept de emitere a polițelor de asigurare „Cartea Verde”), expune întregul sector la riscul de privarea dreptului de a emite polițe de asigurare auto internaționale. Acest fapt va duce inevitabil la periclitatea activității companiilor de asigurări, prin: (1) înregistrarea pierderilor pe acest segment de piață; (2) creșterea costului călătoriilor în străinătate (cca. 3 ori¹), atât pentru cetățeni, cât și pentru industria transporturilor întrucât aceștia vor fi nevoiți să procure polițe de asigurare la punctele de intrare în țările vecine; (3) majorarea tarifelor pentru serviciile facultative din portofoliul companiilor de asigurare, fenomen nefast atât pentru piața asigurărilor, cât și pentru societate; (4) răsfrângerea negativă asupra nivelului de solvabilitate sistemică.

Astfel, date fiind circumstanțele actuale, sugerăm Comisiei Naționale a Pieței Financiare întreprinderea unor măsuri privind monitorizarea detaliată a activității asiguratorilor, contracararea fenomenelor de delincvență, cât și promovarea unor politici de impulsivitate a dezvoltării sănătoase a sectorului.

Piața de Creditare Nebancară (organizații de microfinanțare și companii de leasing)

Piața de microfinanțare și leasing rămâne a fi una subdezvoltată. Înregistrările pozitive ale evoluției industriei respective se bazează în mare parte pe deprecierea monedei naționale, cât și intrarea unor noi jucători pe piață.

În acest context, ne exprimăm îngrijorarea asupra noilor reglementări promovate de Comisia Națională a Pieței Financiare pentru piața companiilor de microfinanțare și leasing, întrucât contravine politicilor de suport ale industriei respective. Actualmente, se propune creșterea poverii regulatorii și birocratizarea excesivă a activității organizațiilor de microfinanțare și a companiilor de leasing, prin implementarea unei serii de reglementări prudențiale caracteristice instituțiilor de depozitare, propuneri ce sunt contrare recomandărilor elaborate de experții Băncii Mondiale și a Corporației Financiare Internaționale. Riscurile macroeconomice generate de organizațiile de microfinanțare / de leasing (organizații care nu atrag depozite ale populației) sunt minime. Astfel, perfecționarea legislației în acest domeniu ar trebui să țină mai mult de crearea condițiilor egale de funcționare pentru companiile existente, de obținere a statisticii despre sector, și dezvoltarea altor măsuri ce ar facilita schimbul de informații, așa cum rezultă din standardele internaționale de specialitate.

¹Art. 5, alin. (2), lit. b), Ordin nr. 113141 din 21 decembrie 2006, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor, România

Intenția introducerii plății regulatorii de funcționare și supravegherea organizațiilor financiare nebankare în mărime de până la 0,3 la sută din valoarea medie anuală a activităților desfășurate, constituie un exemplu elocvent a unor politici ce anihilează ritmurile de dezvoltare a sectorului. Considerăm nejustificat ca entitățile monitorizate care nu sunt supuse supravegherii prudențiale (cum ar fi organizații de microfinanțare / de leasing) să achite plăți pentru supraveghere, spre deosebire de persoanele licențiate (supuse supravegherii prudențiale) care necesită resurse de monitorizare a activității, incomparabil, mai mari. Totodată, constatăm că în situația în care băncile nu sunt supuse plăților regulatorii, instituirea acestora în raport cu instituțiile financiare nebankare ar distorsiona concurența liberă, fiind contrară art.126 din Constituție.

Piața de Capital

Piața de capital rămâne a fi la un nivel subdezvoltat. Volumul tranzacțiilor cu valori mobiliare, deși se menține la nivelul a peste un miliard lei anual, nu reflectă o dinamică calitativă a pieței, ci este cauzată, în mare parte, de tranzacții sporadice de volum mare, deseori realizate în cadrul programelor de privatizare a proprietății statului.

Taxele pentru tranzacționarea valorilor mobiliare sunt excesiv de mari. CNPF percepe o taxă de 0,4% pentru înregistrarea emisiunilor, deși în alte state astfel de taxe nu există; mai mult ca atât emisiunile de valori mobiliare nici nu sunt supuse înregistrării de stat (se înregistrează doar prospectul ofertelor publice). Continuă practica reținerii impozitului pe profit la sursa de plată pentru persoane fizice în mărime de 7%, deși un astfel de impozit a fost abolit în majoritatea statelor, iar în țările în care este menținută are o cotă nesemnificativă.

În activitatea CNPF continuă practica vicioasă de eliberare a autorizațiilor de reorganizare, se obligă înregistrarea de stat a valori mobiliare de către CNPF – proceduri care nu se mai aplică de zeci de ani în lumea modernă. Prin actele sale CNPF reglementează prețul de tranzacționare a valorilor mobiliare² – o practică care lipsește cu desăvârșire în alte state și care este categoric străină economiei de piață.

Deși în iulie 2012 a fost adoptată o nouă Lege a Pieței de Capital, ajustată la directivele UE, nu au fost realizate activități eficiente care ar asigura implementarea ei. Dimpotrivă, s-au realizat măsuri pentru a menține reglementările anterioare. Nu a fost realizată reforma instituției registratorilor independenți, nu a fost asigurată crearea unui depozitar central autentic. Prin modificările recente la Legea privind societățile pe acțiuni³, s-a revenit la modelul de concentrare a tranzacțiilor la bursa de valori, deși pe parcursul ultimilor ani acesta și-a demonstrat ineficiența și a dovedit că nu este capabil să protejeze piața de abuzuri și preluări ilegale. Reformele pe piața de capital au fost compromise fără a fi inițiate.

În concluzie, dorim să remarcăm că, în contextul în care sprijinim eforturile de integrare în UE, ne-am dori, de asemenea să vedem valorile europene și reguli echitabile de joc aplicate inclusiv pe piața financiară. Moldova

²Pct.12 din Hotărârea CNPF nr.12/4 din 10.03.2015

³A se vedeamodificările operate prin Legea nr.106 din 28.05.2015 la art.11 alin.(6) din Legea privind societățile pe acțiuni

AmCham Moldova
fighting for your business

AP "Camera de Comerț Americană din Moldova"
nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, MD-2005, Chișinău, Moldova
Tel.: +373 22 211 781, Fax: +373 22 211 782
info@amcham.md, www.amcham.md

este apreciată pentru progresele semnificative observate în politica sa externă, dar nu mai puțin important pentru comunitatea de afaceri este politica sa internă și acțiunile autorităților publice în acest sens.

Confirmăm disponibilitatea de a sprijini și în continuare eforturile Republicii Moldova la soluționarea celor mai importante probleme ale dezvoltării sale economice și sociale.

Cu deosebit respect,

Cristina Harea

Președinte

A. P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”